

Projektplan

Pilotprojekt platssamverkan Järntorget Långgatorna

Syfte

Syftet är att etablera en struktur för platssamverkan inom näringslivet och mellan näringslivet, Staden och Polisen för att utveckla och samordna konkreta insatser i syfte att minska brottsligheten och öka tryggheten utmed Långgatorna samt på och omkring Järntorget.

Bakgrund

Långgatorna och Järntorget är ett prioriterat område för brottförebyggande och trygghetsskapande utvecklingsarbete, enligt Polisen och Göteborgs Stad, socialförvaltning centrum på grund av ökad brottslighet och upplevd otrygghet i området. I andra delar av stadskärnan finns exempel på upparbetade samverkansstrukturer inom näringslivet och mellan näringslivet, Staden och Polisen vilket bidragit till framgångsrik platssamverkan och goda resultat mot brottslighet och för ökad trygghet i Avenyområdet och Innerstaden.

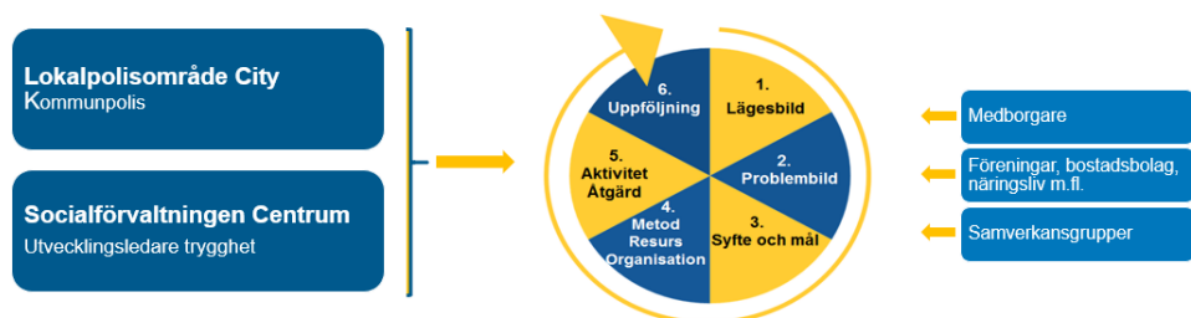
Såväl forskning som samlade erfarenheter från Göteborg, Sverige och andra länder är enig kring att strukturerad platssamverkan mellan platsens nyckelaktörer (kommun, polis, fastighetsägare och civilsamhälle) är en framgångsfaktor för måluppfyllelse och att ”få tryck i frågor” där aktörer har samsyn.¹

Prioriterade samverkansområden i detta projekt är:

- Brottförebyggande och trygghet
- Rent & Snyggt (för ökad trygghet enligt ”broken-window-teorin)

Gemensamma frågor inom andra verksamhetsområden kan omhändertas men är inte prioriterade i detta projekt. Fastighetsägarnätverket, socialförvaltning centrum och Polisen avgör vilka frågor som ska omhändertas utifrån de prioriterade samverkansområdena. Samsyn mellan fastighetsägare samt mellan fastighetsägare och Staden är avgörande om frågor ska omhändertas inom projektet.

Trygghetsarbetet på Järntorget och Långgatorna är en del av arbetet i ”Trygg i Centrum”, som är en modell för samverkan mellan Göteborgs stad och Polismyndigheten. En central del i modellen är en löpande uppdatering av lägesbilden och att det finns en aktuell åtgärdsplan. Trygghetsarbetet är avhängig samverkan med fastighetsägare och civilsamhället (se nedan).

¹ Se bilaga 1.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ), Svenskt Näringsliv, Länsstyrelserna och Polisen har i samverkan upparbetat en vägledande guide som fokuserar på näringslivet och dess viktiga roll i brottsförebyggande arbete. Genom att inkludera näringslivet får det brottsförebyggande arbetet en starkare förankring, chans till större genomslag, och ökad förändringseffekt.² Ett tips på insats är att bilda lokala branschnätverk där företagare tillsammans kan vidta brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser.

gamiserar och struktureras så att ansvarsfördelning blir tydlig. Absolut viktigast är att utse, anställa, eller anlita, en koordinator/processledare som ser till att arbetet drivs framåt.

Det finns en politisk vilja i Göteborgs stad att så kallad "bid-inspirerad" platssamverkan ska startas upp på fler platser och det finns uttryckt i stadens budget att initiativ från fastighetsägare ska uppmuntras av staden.

Göteborgs Stad och Polismyndigheten ser behov av strukturerad samordning mellan fastighetsägare i området, ett fastighetsägarnätverk, som också utgör gemensam representant för fastighetsägarperspektiven.

I Göteborgs Stads budget 2022 får kommunstyrelsen i uppdrag "att stötta AB Framtiden och Business Region Göteborg med att uppmuntra och ingå i samarbeten mellan olika aktörer för att göra utpekade platser mer attraktiva genom exempelvis Business Improvement Districts och inkubatorer" (s. 35). "Business Region Göteborg får i uppdrag att samordna lokala trygghetsöverenskommelser med näringslivet och berörda nämnder och styrelser i syfte att öka tryggheten för näringsidkare i staden (s.165). Uppstart och utveckling av fastighetsägarnätverk kan vara ett pilotprojekt och en referens inom ramen för dessa uppdrag. Göteborgs Stad utreder vad dessa trygghetsöverenskommelser kan innebära. Det finns även budgetposten "lokala trygghetsöverenskommelser" (bilaga 10, se nedan).

Trygghetspaket (100 mnkr)

LOV 3 områden (Avropas av kommunstyrelsen)	50 000
Klottersanering (Avropas av trafiknämnden)	7 000
Lokala trygghetsöverenskommelser med näringslivet (Avropas av kommunstyrelsen)	5 000
Förstärkt kamerabevakning (Avropas av trafiknämnden)	5 000
Förebyggande trygghetsarbete (Avropas genom gemensamt beslut i socialnämnderna)	28 000
Uppsökarverksamhet (Avropas genom gemensamt beslut i socialnämnderna)	5 000

Vid gemensamt möte mellan Staden, Polisen och fastighetsägare i december 2021, med bred uppslutning av större och mindre fastighetsägare i området, identifierades ett genuint intresse av att samverka, varpå en arbetsgrupp bildades för att ta fram en projektidé med konkret förslag till struktur och budget för fastighetsägarnätverk. Göteborgs cityledare är behjälplig i en uppstartsfas genom upparbetande av projektidé då Järntorget och Långgatorna berör hela stadskärnans lokala och regionala attraktionskraft.

Området

Det avgränsade verksamhetsområdet föreslås vara desamma som LOV3§-området, som utgår från problematiken är koncentrerat till Järntorget och Andra Långgatan. Anledningen till att LOV 3§-området inte enbart begränsas till Järntorget och Andra Långgatan är att problematiken spiller över på kringliggande gator. Olof Palmes plats används ofta för allmänna sammankomster och därför finns den med i LOV 3§-området.

² [Tillsammans med näringslivet mot brott och otrygghet - Brottsförebyggande rådet \(bra.se\)](#)

Projekttid

Förankring projekttid

Koordinator platssamverkan i cirka 12 månader (beroende på antal finansiärer) med start april 2022, fördelat på 3 projektfaser:

Uppstartsfas: 40%-tjänst i 1 månad = 64 timmar
Löpande samordning: 20%-tjänst i 10 månader = 320 timmar
Utredning fortsatt arbete: 20%-tjänst i 1 månad = 32 timmar

Utöver processledarens arbetstid och nedlagd tid för arbetsmöten och trygghetsvandringar, bidrar varje aktör med gemensamma arbetsinsatser utifrån uppdrag och förutsättningar.

Projekttidfas

- Cityledare citysamverkan formulerar konkret projekttid med budgetförslag.
- Arbetsgrupp enas om förslag.
- Gemensamt möte med fastighetsägare i området där arbetsgrupp presenterar förslag.
- Vid tillräckligt många finansiärer, OK: Skriva avtal fastighetsägare.

Uppstartsfas

- Utse ordförande/representant projektbeställare för fastighetsägarnätverket.
- Utse arbetsgrupp (se nedan).
- Överenskommelse med koordinator/processledare platssamverkan.
- Samla in kontaktuppgifter fastighetsägare i området (hjälp av GIS/Göteborgs Stad).
- "Sälja in" engagemang i projektet till fler fastighetsägare (se utkast i bilaga).

Löpande samordning

- Möten arbetsgruppen varannan månad (5 ggr).
- Gemensam trygghetsvandring varje halvår (2 ggr)
- Nyhetsbrev 4 ggr/år.
- Upparbeta och uppdatera lista prioriterade samverkansåtgärder, ansvar, etc.
- Upparbeta mervärden samfinansiering.

Utredning fortsatt arbete

- Gemensamt möte om vilja att fortsätta:
 - Utmaningar och svagheter i arbete under året
 - Mervärden och styrkor i arbete under året
- Ta fram mervärden vid fortsatt arbete:
 - Fastighetsägare
 - Verksamheter
- Ta fram förslag till:
 - Fortsatt arbete genom bildande av områdesförening
 - Fortsatt arbete projektkonto under annan förening.

Organisation

Projektbeskrivningen är ett levande dokument och organisationen förändras utifrån behov och tillgängliga personella resurser. Antalet mötestillfällen per år avgörs i grupperna.

Fastighetsägarnätverkets ordförande utses av huvudfinansiärerna, representerar fastighetsägarna i området och är beställaransvarig för extern processledare.

Fastighetsägarnätverkets arbetsutskott som förbereder agenda arbetsgruppen.

- Fastighetsägarnätverkets ordförande
- Koordinator/processledare

Arbetsgrupp som kontinuerligt omhändertar frågor, fördelar arbetsuppgifter och är processledarens bollplank.

- Göteborgs Stad, socialförvaltningen Centrum
- Polisen
- Fastighetsägarnätverket
- Processledare (sammankallande)

Vid behov bjuds andra viktiga aktörer in till gemensamma träffar, exempelvis:

- Göteborgs Stad, trafikkontoret
- Göteborgs Stad, park- och naturförvaltningen
- Verksamheter
- CIVILSAMHÄLLE
- Hyresgästföreningen
- Övriga intressenter

Eventuellt kan en referensgrupp bildas i syfte att utbyta erfarenheter. Exempelvis:

- BRG
- Göteborg Citysamverkan
- Fastighetsägarna GFR
- BRÅ
- SLK

Budget

Fastighetsägare inom avgränsat område finansierar processledare, platssamverkan och samordnad kommunikation. Fastighetsägare utanför det avgränsat området, som har hyresgäster som lever i och påverkas av avgränsat område (exempelvis Bostadsbolaget) bör också bidra med resurser i form av tid, engagemang och ekonomiska medel.

För att komma i gång snabbt tillämpas en schablonartad kostnadsfördelning. Inom projektiden ska processledare ta fram förslag till mer exakt ”rättvis” kostnadsfördelning vid

eventuellt fortsatt arbete.³ Vid budgetavvikelser i intäkter hanteras avvikelserna av arbetsgruppen.

Förslagsvis fakturerar inhyrd konsult medverkande fastighetsägare direkt. Alternativt hanterar en befintlig centrumförening (exempelvis Haga företagarförening, Göteborg Citysamverkan, Innerstaden Göteborg) ekonomi genom ett ”projektkonto”.

Kostnad Tkr

Processledare 1 år ⁴	354
In- och utfakturering	5
Kommunikation	41
Totalt	400

Kostnadsfördelning Tkr

Fastighetsägare 6 st. á 50	300
Brf: er 10 st. á 10	100
Totalt	400

Vid behov av extern hjälp och kommunikativt arbetssätt finns processverktyget Purple Flag⁵

Fastighetsägare i området är bland annat:

Avenyfamiljen	Balder	Förvaltnings AB Järntorget
Sjögren Bygg	Wallenstam	Stiftelsen fontänhuset
Elof Hanson	Folkets Hus	Bostadsbolaget
Sigillet	Poseidon	Stiftelsen Studentbostäder
Castellum	Pfeil Fastigheter AB	Platser Fastigheter
Higab		

Mätbarhet/indikatorer

Socialförvaltning centrum har genomfört en trygghetsundersökning i december 2021 som ska följas upp i december 2022. Förvaltningen ser även över möjligheten att implementera olika systematiserade kartläggningsverktyg. Mätbarhet och indikatorer är komplexa. Arbetsgruppen ska därför arbeta på ett kunskapsbaserat sätt utifrån tillgänglig data.

Behov av ytterligare indikatorer tar arbetsgruppen ställning till.

Risakanalys

Risakanalysen beskriver tänkbara interna och externa problem som kan uppstå som hotar eller begränsar önskade effekter samt förslag till åtgärder för riskhantering.

Risk: Att det blir för stort fokus på att försöka tillfredsställa alla 100-tals olika behov och konflikter.

Hantering: Påminna om att fokus är brottsförebyggande och trygghetsskapande. Andra samverkansbehov kanaliseras till de aktörer som har rådighet i respektive fråga.

³ Se bilaga finansieringsmöjligheter.

⁴ 850 kr/timme.

⁵ [Purple Flag – en metod för tryggare kvällsekonomi - Boverket](#)

- Risk: Att ansvariga pådrivande personer från Staden och näringslivet får andra uppdrag och att arbetet därför tappar fart.
- Hantering: Projektbeskrivningen som bilaga till ett samverkansavtal, en trygghetsöverenskommelse eller liknande kan utgöra gemensam, mindre personberoende, plattform för nya personer som kommer in i samarbetet.
- Risk: Att uppbyggt samarbete dör ut efter ett år.
- Hantering: Att ett halvår in i årliga trygghetsöverenskommelsen lyfter resonemang om det ska vara ett tidsbegränsat projekt eller om det finns behov av en mer långsiktig plattform för samverkan, exempelvis genom att bilda en fastighetsägarförening för förvaltning och utveckling av gemensamma frågor i området.
- Risk: Att bostadsrättsföreningars behov glöms bort.
- Hantering: Större fastighetsägare har större möjligheter att bidra med långsiktiga investeringar. Viktigt dock att koordinatör lyssnar in även bostadsrättsföreningarnas behov. Stormöten där alla fastighetsägare samt andra aktörer/målgrupper bjuds in och medverkar bör genomföras.
- Risk: Att Stadens brottsförebyggande arbete begränsas till Socialförvaltning Centrum
- Hantering: Trygghetsvandring där rådighet och ansvar kanaliseras till berörda aktörer. Socialförvaltning Centrum kan därefter arrangera Staden-interna möten för att samordna ansvar.

Fler risker adderas löpande under projektet.

Bilaga 1: Så får stadens aktörer ökat tryck i frågor och samverkansprojekt som vi är överens om

Nedan presenteras cityledarens slutsatser utifrån forskning och empiri. Stadens aktörer får ökat tryck i platsens utveckling genom att:

- **Uppmärksamma behovet** av att prioritera utveckling av platsen. Extern kommunikation genom lokalpress, seminarier, poddar, LinkedIn, radioinslag, m.m. Intern kommunikation genom workshops, seminarium, möten och konferenser m.m.
- Etablera överenskommelse mellan kommun och näringsliv kring **långsiktig struktur** för samverkan. Analogi: Ett fotbollslag måste ha ett gemensamt överenskommet spelsystem, hur laget passar bollar till varandra, för att göra mål/avslut. Svårt att göra mål utan spelsystem trots individuella förmågor.
- Kartlägga **nulägesbilder**, interna styrkor och svagheter samt omvärldens yttre möjligheter och hot (SWOT) i relation till andra platser/konkurrenter.
- Förankra gemensamma **målbilder** med hygienfaktorer, "USP" (Unic Selling Points) och/eller visioner utifrån nulägesanalysen. Målen bryts ned i delmål.
- Utifrån målbilder, skapa Samsyn inom näringslivet, Staden och/eller tillsammans om **prioriterade insatser**. Om vi ska prioritera en extra insats så måste vi också **prioritera bort**. (Om vi inte har en utökad budget, vilket inte finns i Göteborgs Stad. Staden har många platser med olika former av utvecklingsbehov.)
Arbeta med **stegvis utveckling** som exempelvis under Avenyupprustningen:
 - Inleda dialog kring fångade samverkansbehov
 - Planeringsfas kring resurser hos berörda aktörer
 - Genomförande.
- Pilotprojekt är exempel testbädd för framdrift, genom projekt avgränsat i tid, pengar och löften (begränsad risk, stort utrymme för prestigelös utvärdering).
- Tydliggöra ansvar, mandat, berörda aktörers budget och tidsramar i **konkreta handlingsplaner** och samverkansaktiviteter kopplade till målbilder.
- **Anställd koordinator/processledare** "blåslampa", personer som inte släpper prioriterade frågor utan ständigt påminner, följer upp initierar nästa steg, osv.
 - Citysamverkan i de fall näringslivet och Staden har samsyn.
 - Företagarföreningar i de fall näringslivet inte har samsyn med Staden.
- **Konstruktiva konkreta förslag**. Inte "vi har problem med städning i hela staden". Vad och var exakt är det som brister? Förslag till alternativa arbetssätt. Gärna med goda exempel på hur andra städer löser liknande utmaningar.
- **Positivt stöttande förhållningssätt** till varandra. Ingen vill jobba i en nedbrytande gnällig arbetsmiljö.
- **Respekt för att olika aktörer har olika perspektiv**, exempelvis kortsiktiga och långsiktiga mål: Butiksägare fokuserar exempelvis på ökad månadsförsäljning "här och nu" medan kommuner har mer långsiktiga planeringsperspektiv.
- Utvärdera insatser genom analys och **resultatuppföljning** i relation till insatser och andra platser för framtida prioritering.
- **Kommunicera framgång**, framdrift och positiva föredömliga exempel. Arbetsglädje utvecklas genom att tydliggöra konkretasamhällsnyttor.

Bilaga 2: Erfarenheter från projekt Go: Innovation.

Centralt för lyckad samverkan är enligt deltagarna att ha:

- Högsta ledningens uppmärksamhet, uthållighet och stöd för att få tydlighet och en strategisk riktning.
- God samverkansförmåga i den egna organisationen, både i form av medarbetares och kollegors kompetens att exempelvis dela makt, lyssna och släppa in andra, och i form av tydliga uppdrag att samverka med andra.
- Gemensam organisering där det är tydligt vem som ansvarar för vad och som skapar fysisk eller mental närhet mellan de som samverkar.
- Processtöd som på olika sätt driver och underlättar för samverkan.
- Resurser i form av ekonomiska medel och arbetstid.
- Dialog och medskapande genom samtal och perspektivmedvetenhet.

I sammanfattning lyfter deltagarna följande utmaningar när det gäller samverkan för en jämlik stad:

- Gemensamt ansvar för helheten saknas. Stuprörsorganisering sätter gränser. Samverkan inte alltid efterfrågad av ledningen.
- Ovana av att samverka. Krockar mellan kommunens och näringslivets logiker, till exempel utifrån olika uppdrag, arbetssätt och tidsperspektiv.
- Brist på tillit. Att inte lita på andras intentioner och kompetens eller tro på deras idéer.
- Dålig samordning inom den egna organisationen. Övilja hos andra i den egna organisationen att samverka.
- Att få en bra representation av deltagare – både från kommunorganisationen och näringslivet.
- Brist på resurser – tid, kompetens, pengar.
- Osäkerhet kring institutionella ramar – vad får man och vad får man inte göra tillsammans?
- Svårt att mäta effekt och bedöma värdet av samverkan.
- Samverkan är personberoende.

Vad säger forskningen?

Deltagarnas reflektioner stämmer väl med det som tidigare forskning visar. Enligt denna skapas effektiv samverkan enligt följande:

För det första behövs en *meningsfull uppgift* att samlas kring, som bygger på gemensamma mål större än enskilda aktörers agenda. Inom forskning- en kallas detta ibland för samverkansobjektet.

För det andra måste samverkan ha *struktur och styrning*. Annars är det stor risk att den egna organisationens styrsignaler och prioriteringar blir vägledande, snarare än gemensamma överenskommelser och behov. Vilken organisationsform som väljs är också viktigt, eftersom det styr hur samverkan genomförs rent praktisk, men också hur den uppfattas, det vill säga dess legitimitet.

För det tredje behöver samverkan en tydlig *process som leds aktivt*. Att utse en särskild processledare för samverkan är vanligt, liksom att skapa digitala och fysiska mötesplatser och arbeta i på förhand definierade steg.

För det fjärde utmärks bra samverkan av att *aktörer med rådgivning* deltar. Det är också angeläget att aktörerna hela tiden utvecklar sin samverkanskompetens, exempelvis genom att kompromissa och vara nyfikna på varandras perspektiv. Vidare är en god systemförståelse avgörande, det vill säga kunskap om processens formella och informella handlingsutrymme.

Bilaga 3: Finansieringsmöjligheter

Alternativ till in- och utfakturerings:

- Konsult fakturerar direkt till respektive fastighetsägare, enligt överenskommen budgetram och kostnadsfördelning.
- Ett fastighetsbolag hanterar faktureringen
- En samägd ideell förening
- Ett "områdeskonto" hos Citysamverkan (fråga styrelsen)

Medlems- och serviceavgifter i olika platssamverkan i Sverige (fler exempel finns i Göteborg):

BID Möllevången

Fastighetsbolag: 9 kr/kvm boyta och kommersiell yta, max 375 Tkr
BRF 100 kr/lägenhet. Max 50 Tkr

BID Sofielund

Fastighetsbolag 9 kr/kvm boyta och kommersiell yta, max 375 Tkr
BRF 500 kr medlemsavgift + 1500 serviceavgift, max 50 Tkr

Bilaga 4: Exempel på insatser och aktörer i City

Socialförvaltning centrum har kartlagt exempel på insatser och aktörer i city:

